

Hyvät kylien naiset ja miehet, hyvät ystävät

Elämme mielenkiintoisia aikoja.

Suomea ravistelee ankara uudistuskierte. Vanhat rakenteet eivät enää kelpaa. Läänijärjestelmä on jo historiaa ja nyt ravistellaan kuntia. Ja kuntauudistuksen yhteydessä joudutaan katsomaan, millä tavalla uudessa uljaassa Suomessa palvelut voidaan järjestää.

Tekisi mieli sanoa, että läänien alasajo oli ankara virhe, joka sekoitti hallintoa enemmän kuin sitä selkeytti. Mutta ajan puutteen vuoksi en sano asiasta mitään enkä siksikään, että tehtyä ei saa tekemättömäksi.

Kuntauudistus on nyt ajankohtainen asia. Lappia se ei koettele samalla tavalla kuin etelää, mutta tuntuu kuitenkin. Kuntien yhdistämisellä keskitetään ja vähennetään hallintoa. Samalla kun saavutetaan taloudellisia etuja, harvainvalta kasvaa. Yhä vähemmän ihmisiä on päättämässä entistä suuremman ihmisjoukon asioista.

Miten suurkunnissa käy isoille ja varsinkin pienille kylille? Kuka puolustaa niitä – tai kenellä tai millä on voimia puolustaa niitä, kun ajan henki on tehokkuus, säästäminen ja keskittäminen?

Vastaan: valistunut demokratia, vallan ja vastuun jakaminen sinne, joita päätöksenteko koskee. Mikä hienointa, meillä on hyvä malli aivan lähellä, Rovaniemellä.

Siellä on käynnissä ennennäkemätön demokratiakokeilu. Kaupunki perusti aluelautakunnat ja antaa niille sekä toiminnallista että taloudellista valtaa.

Se merkitsee, että kylien asioista pääsevät päättämään ihmiset, jotka asuvat kylissä. He ovat sekä suoraan päättämässä, että myös linkkinä kaupunginvaltuustolle.

Tätä kokeilua seurataan mielenkiinnolla koko Suomessa. Jos se osoittautuu toimivaksi työkaluksi, myös muualla otettane sama systeemi käyttöön.

Rovaniemen esimerkki on rohkaiseva. Kunnan päätöksentekoon halutaan aidosti mukaan kuntalaisten ääni. Sama tavoite, mutta kuhunkin kuntaan sopivasti räätälöitynä, on Lappilaiset Kylät ry:n eli meidän kaikkien päämäärä. Me olemme kylissämme se voima, jonka avulla syntyy ihmisenkokoisia päätöksiä juuri niistä tarpeista, joita meillä on.

Jotta äänemme kuuluu, tarvitsemme tuntosarven jokaiseen kylään. Olkoon se yhdistys, seura tai yksittäinen aktivisti, aina olisi löydettävä joku taho, joka tuntee kylän, sen tarpeet ja pystyy vaikuttamaan oman kylän kehitykseen.

Lappilaiset Kylät on juuri tätä varten. Haluamme olla kylien tukena ja innostajana ja samalla yhteistyökumppani ei vain kylän vaan tietysti myös kunnan kanssa. Kuntakeskus ja kylä eivät ole vastakkain vaan rinnakkain. Molemmat tarvitsevat toisiaan.

Hyvät ystävät

Meillä on tekemistä ja tavoitteita niin kauas kuin silmä siintää. Jotta niistä selviämme, itse kukin kohdallaan, on pantava asiat tärkeysjärjestykseen.

Mikä sitten on tärkeää?

Tärkeää on naapurisopu. Jos kylä puhaltaa yhteen hiileen, kaikki on mahdollista.

Mikä on hyvän naapurisovun takana?

Se, että tulee toimeen itsensä ja oman armaansa kanssa. Kun nämä asiat ovat kunnossa, muutkin asiat järjestyvät.

Siispä kerron teille vanhan kansansadun, joka on rakkauden ylistys. Se kuuluu näin:

Olipa kerran Harjun Heikki, joka asui Kreetansa kanssa joen rannalla punaisessa talossa. Elämä oli sopuisaa, sillä Kreetta rakasti Heikkiä ja Heikki Kreetaa.

Eräänä iltana Kreetta ehdotti Heikille, että myytäisiin toinen lehmistä.

-Mitäpä me oikeastaan kahdella teemme. Yksi riittää hyvin. Saisimme siitä rahaa, että voisimme hankkia jotain mukavaa vanhoille päivillemme.

-Jaa, se vain saattaakin olla hyvä ajatus, vastasi Heikki ja seuraavana aamuna hän lähti kaupunkiin torille lehmää myymään.

Huonosti kävi kauppa. Koko päivän Heikki seisoi kantturansa vieressä. Uteliaita riitti, mutta kukaan ei huolinut lehmää.

Illan suussa Heikki lähti pettyneenä tallustamaan kotia kohti. Vastan tuli Niskalan isäntä vanhaa hevosta taluttaen. Hän kysyi Heikiltä mihin matka. Kun kuuli asian, ehdotti, että tämä vaihtaisi lehmänsä hevoseen.

-Mikäpä se siinä, ajatteli Heikki. Onhan se soma ajella reellä joulukirkkoon – ja niin tehtiin kaupat.

Tuli vastaan vaimoihminen lampaan kanssa. Hän kysyi mistä Heikki oli tulossa ja kun kuuli tarinan ehdotti, että Heikki vaihtaisi hevosen lampaaseen.

-Kreeta varmaan ilahtuisi jos vien lampaan. Voisi omista villoista kehrätä lankaa ja kutoa vaikka villapaidan, ajatteli Heikki, ja teki vaihtokaupan.

Nyt tuli tietä pitkin isäntämiesi vuohtaan taluttaen. Ja niin kävi, että Heikki vaihtoi lampaansa vuoheen ja tuumaili, että kyllä Kreeta ilostuu syödessään omatekoista vuohenjuustoa.

Mutta ei tässä vielä kaikki.

Vastan tuli Alapeteri ja sillä oli sika matkassa. Arvaatte jo miten kävi. Heikki vaihtoi vuoheen sikaan ja ajatteli, että jouluna on kinkku omasta takaa.

Tyytyväisenä hän jatkoi matkaansa kun Viirin emäntä tuli kohdalle ja sillä oli kukko kainalossa. Eihän Harjun Heikki voinut vastustaa ehdotusta, kun emäntä kehui kukkonsa kylän parhaaksi herätyskelloksi. Niinpä Heikki vaihtoi sian kukkoon.

Vielä oli matkaa jäljellä ja nälkä kurni vatsassa. Heikki päätti myydä kukon seuraavalle vastaantulijalle. Sen hän myös teki ja sai siitä viisi penniä. Sillä hän osti reikäleivän, istui ojan pientareelle ja söi.

Kotiveräjälle tullessaan naapurin isäntä kyselemään miltä matkalta Heikki palailee. Heikki kertoi koko tarinan.

Naapuri räjähti nauruun..

-Olipa totisesti tarina Harjun Heikistä, joka hukkaa kaikki. Miten uskallat mennä kotiin? Kreeta sinut varmasti höyhentää.

-Oi sentään. En ole ajatellut asiaa. Eihän Kreeta minulle suutu, ei tietenkään. Parhaanihan yritin.

-Lyödäänkö vetoa, ehdotti naapuri. Olen varma, että Kreeta suuttuu.

Löivät vedon suuresta summasta rahaa ja naapuri meni ikkunan taakse kuuntelemaan mitä tapahtuu kun Heikki kertoo seikkailustaan.

Ja Heikki kertoi:

-En saanut lehmää myydyksi..

-no ei se mitään, kyllä meille maidolle käyttöä on

-Vaihdoin sen hevoseen

-Hyvä kauppa. Ajattele, voimme karauttaa sillä yhdessä joulukirkkoon, vastasi Kreeta

-Mutta kun vaihdoin hevosen lampaaseen.

-olen aina toivonut lammasta. Se pitää heinikon kurissa ja antaa villaa josta voin kerätä lankaa, iloitsi Kreeta.

-Kun ei ole enää lammasta, vaihdoin sen vuoheen.

-Jopa sattui mukavasti, sanoi Kreeta. –Saamme omaa kuttujuustoa.

-Mutta kun menin vaihtamaan vuoheen sikaan...

-Vai että sikaan. Sehän tarkoittaa, että voimme joulupöydässä herkutella omalla kinkulla, Kreeta riemuitsi.

-Ei ole sikaakaan enää. Vaihdoin sian kukkoon.

-Hyvä on, että vaihdoit. Jos olisimme siikaa tässä pitäneet, emme olisi raatsineet sitä kuitenkaan syödä. Kukko on hyvä herättäjä.

Heikki katseli kengänkärkiään kun sanoi, että ei ole kukkoakaan..

-Minä möin sen viidellä pennillä. Ostin sillä leivän kun minulla oli niin kauhea nälkä.

Kreeta katseli miestänsä, kapsahti sitten tämän kaulaan ja sanoi:

Pon hyvin kun sain sinut terveenä kotia.

Kreeta ja Heikki halusivat kun ovelta kuului kolahdus. Naapuri tuli sisään, katseli Heikkiä ja Kreetaa kuin ihmettä ja sanoi:

-Voitit vedon, Harjun Heikki. Tämä tarina on niin hyvä, että se on melkein kuin satua, sanoi naapuri.

Hyvät ystävät

Mikä maailmassa on tärkeintä: täällä Sirkan kylässä, Lapissa, Suomessa, Euroopassa, maailmassa.

Tärkeintä on, että välitämme toisistamme. Rakastamme niin, että luut rutisee, myötäelämme kanssaihmisten iloissa ja suruissa.

Kun uskallamme tuntea, uskallamme mitä vain.

Me täällä olemme rakentamassa parempaa maailmaa. Sen perustukset valetaan lähellä: kodeissa ja kylissä, elämämme arjessa.

Hyvä juhlaväki, olette lämpimästi tervetulleita tähän tilaisuuteen.